

Bibliotekos bendruomenėms

Erasmus projekto
***Kultūros paveldas ateičiai:
atrask – dalinkis – mokykis***

studija

2018-09 – 2021-08

VILNIAUS APSKRITIES
ADOMO MICKEVIČIAUS
VIEŠOJI BIBLIOTEKA

VAGGERYDS
KOMMUN

Herning
Bibliotekerne
– tid til dig

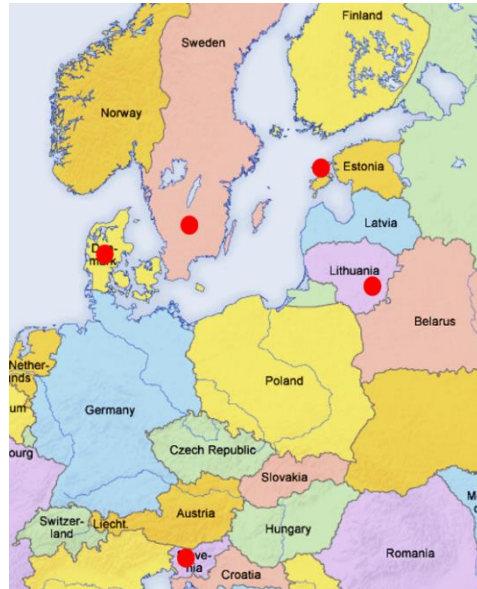
MESTNA *knjižnica* KRANJ

Turinys

Ižanga.....	3
Kultūrinis paveldas bendruomenėje.....	5
Kraštotyra viešosiose bibliotekose.....	6
Kraštotyra projekto partnerių šalyse	7
Lietuva – Vilnius	7
Slovėnija – Kranis.....	9
Danija – Herningas	10
Švedija – Vageridas	11
Estija – Hyjuma.....	12
Suaugusiųjų edukacija	13
Kraštotyros populiarinimo veiklos	15
Kultūros paveldo išsaugojimas	16
ir sklaida panaudojant inovatyvias technologijas.....	16
„Šventupės dvaro istorijos –	19
kraštotyros darbai ir skaida“	19
„Vilnijos vartai“– kraštotyros informacijos svetainė	22
Dalintis Europos prisiminimais	25
mokykloje SEM@s	25
Pagrindinės kompetencijos ir istorinė atmintis	30
VingRot (WingRooth)- pamatyk istoriją naujomis akimis.....	35
Kontekstas.....	36
Veiklų aprašymas.....	37
Metodas.....	39
Rezultatai	39
Mano gyvenimas	40
Išvados.....	43
Nuorodos ir tolesni skaitiniai	44

Įžanga

„Kultūros paveldas ateičiai: atrask, dalinkis, mokykis“ yra strateginio bendradarbiavimo ir suaugusiųjų švietimo projektas, kuriame bibliotekos iš Lietuvos, Švedijos, Danijos, Slovėnijos ir Estijos dalijasi darbo su kultūros paveldu, kraštotyra ir suaugusiųjų edukacija patirtimi. Studija „Bibliotekos bendruomenėms“ yra vienas iš šio projekto vaisių.

Projekte dalyvauja penkios bibliotekos:

- Herningo (Herning) viešoji biblioteka, Danija;
- Kranio (Kranj) viešoji biblioteka, Slovėnija;
- Hiju (Hiu) apskrities Kerdlos (Kärdla) miesto viešoji biblioteka, Estija;
- Vagerido (Vaggeryd) viešoji biblioteka, Švedija;
- Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešoji biblioteka, Lietuva.

Projektas prasidėjo 2018 metų rugsėjį.

Pagrindinis projekto tikslas – pristatyti nacionalinį ir užsienio kultūrinį paveldą, paskatinti bendruomenių narius ir bibliotekų lankytojus dalintis pasakojimais ir atsiminimais, suartinančiais skirtingas kultūras.

Projekte keliama trys uždaviniai:

1. pasitelkiant Europos kultūros paveldo socialines ir edukacines vertybes, motyvuoti suaugusiuosius labiau įsitraukti į mokymosi procesus ir dalintis savo patirtimi;
2. kraštotyros lauke taikant anksčiau nenaudotus ir inovatyvius įrankius, skatinti dalyvių įsitraukimą ir bendradarbiavimą;
3. stiprinti bibliotekininkų kaip edukatorių ir andragogų kompetencijas, dalintis tarptautine patirtimi ir kurti tarptautinį profesionalų tinklą.

Be studijos „Bibliotekos bendruomenėms“ suskurti dar du produktai:

- Internetinė svetainė „Bičių korys“: <https://bendruomeniukrastotyra.lt/>;

- Gairės „8 žingsniai kaip pakviesti ir įtraukti bendruomenes į kraštotyrimo veiklas“:

https://drive.google.com/file/d/1acrV_2s8Ek5II0cX_y76cNlnDc4D6Soz/view_

Idėja, paskatinusi sukurti studiją „Bibliotekos bendruomenėms“, buvo siekis dalintis patirtimi tarp projekte dalyvaujančių bibliotekų: ką šiandien veikia bibliotekos kultūrinio paveldo srityje? Kokios veiklos yra įgyvendinamos? Kokie yra pagrindiniai skirtumai tarp projekte dalyvaujančių bibliotekų ir jų darbo metodų? O svarbiausia – ko kiekviena biblioteka gali pasimokyti viena iš kitos?

Metodologija

Nors ši studija nėra mokslinio pobūdžio, metodologinės priegios vis tik buvo taikomos. Kiekviena biblioteka gavo standartizuotą klausimyną. Į klausimus buvo atsakyta elektroniniu paštu, o kai kurios dalys aptartos gyvų dirbtuvių metu. Klausimynu norėta projekte dalyvaujančias bibliotekas paskatinti atsakyti į klausimus, remiantis savo patirtimi ir žiniomis.

Ši studija turi dvi dalis:

- Pirmojoje dalyje bibliotekos pristato savo patirtį: kaip kultūrinis paveldas ir kraštotyra yra suprantami konkrečioje šalyje? Kokie yra tradiciniai darbo metodai?
- Antrojoje studijos dalyje pristatomos konkrečios bibliotekų veiklos ir projektai: kaip jos gimė? Kiek kainavo? Kodėl jos buvo sėkmingos? Kokios būtų pagrindinės gairės ir kur reikėtų pradėti?

Kultūrinis paveldas bendruomenėje

*„Kultūros paveldas yra bendruomenių puoselėjamo gyvenimo būdo raiška, perduodama iš kartos į kartą ir apimanti papročius, tradicijas, vietas, objektus, meninę raišką ir vertybes. Kultūros paveldas dažnai skirstomas į materialųjį ir nematerialųjį“
Kultūros paveldas (ICOMOS, 2002).*

Kultūros paveldas yra platus konceptas, turintis nevienodą reikšmę ir prasmę skirtingiems žmonėms ir skirtingoms šalims. Remiantis UNESCO, kultūros paveldas apima kelias pagrindines paveldo rūšis: materialųjį kultūros paveldą (kilnojamą, nekilnojamą, povandeninį) ir nematerialųjį. Kiekviena tauta trokšta puoselėti savo tapatybę, ateitiems kartoms palikdama prisiminimus, kitaip dar vadinamų kultūra, istorija ir kolektyvine atmintimi. Vienas iš pačių svarbiausių uždavinių ugdant tautinę savimonę – tai pagelbėti žmonėms, ieškantiems savo kultūrinės, etninės ir nacionalinės tapatybės.

Vis dėlto, ne visa istorija gali būti apibūdinta kaip kultūrinis paveldas. Kai kurie prisiminimai ar pasakojimai yra krašto identiteto dalis. Pasak UNESCO, „Pasaulio istorija yra sukurta ne tik iš karalių ir didvyrių, mūšių ir užkariavimų, didingų katedrų ir monumentalių susitarimų“. Per kraštotyrą atsiskleidžia bendruomeninis ir kasdienis gyvenimas.

Etiopiškos kavos degustacija. Kultūrinis renginys bendruomenėms, Vilnius

„Tai, kas sudaro kraštotyrą, dažnai gali būti laikoma pilka zona. Ji apima tavo mokyklos istoriją, tavo miesto ar kaimo, kuriame gyveni, istoriją ir konkretaus regiono ar apskrities istoriją“ (Istorijos asociacija).

Viešosios bibliotekos prisideda prie kultūrinės atminties išsaugojimo, rinkdamos ir viešindamos kraštotyros tyrinėjimus. Pasitelkiant modernias informacines technologijas kuriamos ir toliau tobulinamos kraštotyrinės duomenų bazės. Informacinės technologijos tampant nepamainoma mūsų kasdienio gyvenimo dalimi, kraštotyrinė informacija tampa prieinama visiems vartotojams, nepriklausomai nuo laiko ir fizinės vietos.

Taip pat laikui bėgant biblioteka siekia tapti dalyvavimo kultūros dalimi. „Dalyvavimo kultūra yra toji, kuri kreipia žvilgsnį nuo individualios raiškos prie bendruomenės įsitraukimo“ (E. Giaccardi). Tai reiškia, kad bendruomenių nariai kviečiami būti ne tik pasyviais kraštotyrinės informacijos vartotojais, bet ir kūrėjais. Viešosios bibliotekos visoje Europoje kuria virtualias duomenų bazines, pasiekiamas kiekvienam bendruomenės nariui ir kiekvienam, norinčiam pasidalinti prisiminimais, nuotraukomis ir t. t. Kiekvienas gali įkelti savo medžiagą iš bet kurio pasaulio krašto.

Kraštotyra viešosiose bibliotekose

Svarbi ir esminė bibliotekų misija yra darbas su kraštotyra ir skirtingų formų pasakojimais apie konkretų kraštą: knygomis, laikraščiais, straipsniais. Bibliotekos renka knygas apie vietinius gyventojus ir pasitelkusios duomenų bazines padeda žmonėms daugiau sužinoti apie jų istoriją, paveldą ir genealogiją. Taip pat bibliotekos bendruomenėms kuria įrankius, leidžiančius pristatyti savo pačių žvilgsnį į kraštotyrą, papasakoti apie savo tradicijas, papročius ir kitus vietinio išskirtinumo bruožus.

Daugybė bibliotekų palaiko gerus santykius su vietinėmis kultūros paveldo įstaigomis – muziejais, archyvais, įvairiais senjorų klubais, asociacijomis ir kitais. Bibliotekos gali būti labai vertingos žmonėms ar organizacijoms, ieškančioms vietos susibūrimams, diskusijoms, renginiams. Kartu su įvairiais partneriais, bibliotekos organizuoja kraštotyros tyrimų pristatymus, garsių vietinių gyventojų knygų parodas, svarbių regioninių renginių ir sukakčių paminėjimus, talentingų vietinių

Indų šokiai, Kultūros naktis, 2019 Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešojoje bibliotekoje

menininkų pasirodymus, edukacines programas, ekskursijas, susitikimus su bendruomenės nariais, protmūšius, viktorinas. Dėl šių partnerysčių bibliotekos gali pasiekti kur kas platesnį žmonių ratą, įtraukti juos ne tik į kraštotyrimo veiklas, bet ir kitus bibliotekose vykstančius užsiėmimus.

Bibliotekų iniciatyvos aktyviai skatina bendruomenių susidomėjimą savo istorija. Kraštotyros įtraukimas į edukacines veiklas leidžia dalyviams įgyti žinių apie savo gimtąsias vietas, plėčia mokymosi aplinką ir laisvo laiko planavimo galimybes. Be to, šios iniciatyvos stimuliuoja aktyvų savo krašto, nežinomų vietovių ir išskirtinių kraštovaizdžių tyrinėjimą. Su kraštotyra susijusios veiklos ugdo toleranciją ir pagarbą skirtingiems regiono gyventojams, jų gyvenimo būdai ir kultūrų įvairovei. Pritaikius informacines technologijas, kraštotyra ir kultūrinis paveldas gali tapti įrankiu edukuoti suaugusiuosius medijų ar kompiuterinio raštingumo srityse.

Kraštotyra projekto partnerių šalyse

Bibliotekos yra politiškai valdomos institucijos, nacionaliniu, regioniniu ir vietiniu lygmeniu priklausomos nuo įstatymų, biudžeto ir planų. Dėl šios priežasties skirtingų šalių bibliotekos ir jų kraštotyrimo praktikos skiriasi. Šioje studijos dalyje kiekviena projekto dalyvė pristato savo darbo kontekstą ir patirtį.

Lietuva – Vilnius

Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešoji biblioteka yra penkių Alytaus apskrities ir aštuonių Vilniaus apskrities savivaldybių viešųjų bibliotekų metodologijos, bibliografijos ir regioninių studijų centras. Biblioteka teikia informacines ir kultūrinės paslaugas Vilniaus miesto ir rajono gyventojams. Biblioteka įkurta 1950 metais ir yra labai mėgstama nuolatinių ir laikinųjų Vilniaus gyventojų. Kasmet į biblioteką užsuka apie 200 tūkst. lankytojų. Biblioteka rengia kultūrinės plėtros programas Vilniaus regione, teikia metodologinę pagalbą Vilniaus ir Alytaus apskričių savivaldybių viešosioms bibliotekoms.

Svarbiausia bibliotekos kraštotyrimo darbo misija tai – suteikti visapusiškos informacijos apie regionus – jų vietas ir su jomis susijusius žmones. Šiam tikslui pasiekti įvairių formų šaltinių, susijusių su regionu, rinkimas, saugojimas, publikacijų paieška, aprašymai ir sklaida yra ypač svarbūs bibliotekai. Biblioteka teikia informaciją apie kraštotyrą, renka universalų su biblioteka ir su Vilniaus bei Alytaus kraštu susijusių dokumentų pamatą lietuvių ir vietinių mažumų kalbomis.

Lietuvos bibliotekos yra įsipareigojusios atlikti tokius krašto tyrimus ir rinkti su kraštotyra susijusią literatūrą, informaciją bei dokumentus pagal Lietuvos

Respublikos bibliotekų įstatymą ir savivaldybių viešųjų bibliotekų direktyvas, patvirtintas 1996 metais. Bibliotekos renka ir saugo įvairius dokumentus apie kraštotyrą, žymias vietas ir žmones. Lietuvos viešųjų bibliotekų bibliografai parengė poetų, veiklių edukatorių, menininkų, mokslininkų ir kitų žinomų vietinių rodyklę kartu su jų bibliografinėmis apžvalgomis. Taip pat bibliotekos rengia parodas ir kraštotyros studijas, publikuoja su kraštotyra susijusius straipsnius; bibliografijas; organizuoja kultūrinius renginius, protmūšius ir konkursus kraštotyros tema bei organizuoja kraštotyra paremtas edukacines programas.

2008 metais Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešoji biblioteka sukūrė tinklalapį „Vilnijos vartai“.

<http://www.vilnijosvartai.lt/>

visuomenei ir nuotoliniams vartotojams (užsienio lietuviams, studentams, kiekvienam, besidominčiam Vilnijos kraštu) pateikia koncentruotą, susistemintą ir atrinktą išliekamąją vertę turinčią informaciją, paremtą bibliografiniu sąrašu apie Vilniaus apskritį – dramatišką istoriją, turtingą medžiagą ir dvasinę kultūrą bei išskirtines tradicijas turintį kraštą.

„Vilnijos vartų“ pavyzdžiu buvo sukurti dar du internetiniai puslapiai. Vienas, pavadintas „Dainavos kraštu“, yra Alytaus kraštotyros tinklalapis. Kitas, pavadintas „Bičių korys“, skirtas regiono bendruomenių tyrimams. Jame talpinama informacija yra nebe kraštotyros tyrinėjimai, bet prisiminimai ir pasakojimai, kuriais kiekvienas gali dalintis teksto, nuotraukų ar vaizdo įrašų pavidalu.

Iš siuvinėjimo dirbtuvių, Vilnius

Slovėnija – Kranis

Kranio viešoji biblioteka yra viena iš dešimties Slovėnijos centrinių apskrities bibliotekų. Ji atsakinga už bibliotekinių paslaugų vystymą Krajinos (Gorenjska) apskrityje, turinčioje 82 tūkst. gyventojų. 25 % iš jų yra bibliotekos nariai, tačiau knygas skolinasi dvigubai tiek skaitytojų. Mažiausiai 1,5 tūkst. žmonių kasdien apsilanko bibliotekoje. Bibliotekos misija – būti literatūrinio, edukacinio, kultūrinio ir socialinio progreso varomąja jėga.

Kranio viešojoje bibliotekoje puoselėjama ilgametė rašytinio krašto palikimo saugojimo tradicija. Čia nuo Antrojo pasaulinio karo sistemiškai renkama rašytinė medžiaga apie Krajinos regioną. Šiandien šia tema turimos net kelios specialios kolekcijos. Kranio viešoji biblioteka reguliariai rengia parodas, pasakojančias apie kraštotyra, teminius vakarus, diskusijas ir ypatingus renginius, skirtus pristatyti žmones ir kraštotyros lauko temas. Kiekvienas rugsėjis bibliotekoje dedikuojamas kultūrinio paveldo išsaugojimo temai. Biblioteka tematiškai jungiasi į Europos paveldo dienas.

Kranio viešoji biblioteka taip pat dalyvauja įvairiuose tarptautiniuose projektuose, orientuotose į kultūrinio paveldo išsaugojimą. Dėl šių projektų buvo surinktos svarbius dešimtmečius ir įvykius (Pirmąjį pasaulinį karą, Kranio pramonę ir t. t.) menančios asmeninių prisiminimų kolekcijos. Kalbant apie internetinį paveldo eksponavimą, Kranio viešoji biblioteka turi tinklalapį, pavadintą „Kamra“ (liet. „Kamera“), kuriame publikuojamos su krašto paveldu susijusios istorijos. Taip pat buvo sukurtas internetinis biografinis žodynas „Gorenjci.si“, kuriame pristatomi svarbūs ir žymūs regiono žmonės. Kranio viešoji biblioteka prisideda prie „Slovėnijos albumo“ kūrimo, kuriame laikomi šeimoms svarbių įvykių atsiminimai. Taip pat biblioteka bendradarbiauja su „Krajinos muziejumi“ („Gorenjski muzej“) tam, kad pasirūpintų atvirukais ir nuotraukomis, kuriuose atsispindi kraštotyros tema.

Danija – Herningas

Herningo bibliotekų vardu žymima viešųjų bibliotekų sistema, susidedanti iš 6 bibliotekų ir 14 vietinių archyvų Herningo apskrityje. Herningo bibliotekos veikia kaip vietinė ir kaip centrinio Jutlandijos regiono biblioteka Danijoje. Kaip krašto bibliotekų sistema, Herningo bibliotekos aptarnauja maždaug 90 tūkst. gyventojų. Bibliotekų vizija – būti gyvos kultūros ir bendruomenės centru bei siekti tapti aktyvia ir svarbia vietinės bendruomenės kūrimo dalimi.

Herningo viešoji biblioteka siūlo tradicines bibliotekos paslaugas, tokias kaip prieiga prie bibliotekos fondų, duomenų bazės ir t. t., bet taip pat ir naujas bibliotekos paslaugas, pavyzdžiui, renginius, mokymosi sesijas, knygų ir muzikos klubus. Biblioteka ypač daug dėmesio skiria elektroninėms paslaugoms: elektroninėms knygoms, internetiniam turiniui, renginių transliacijai socialiniuose tinkluose. Bibliotekos stiprybė – mokytojai užsiėmimai ir renginiai, ypač išeinantys už mokyklų programų ir sienų ribų.

Danijoje dedama daug pastangų siekiant išsaugoti kraštotyrą. Didžiąją dalį šio darbo atlieka archyvai. Suskaitmenintai kraštotyrai yra sukurta nacionalinė platforma, (www.arkiv.dk), todėl visi archyvai atlieka savo turimos medžiagos skaitmeninimo darbą. Nacionalinis Danijos siekis – visą kraštotyrą padaryti prieinamą danams internetu. Herningo viešoji biblioteka taip pat dalyvauja šiame skaitmeninimo procese. Siekiant padaryti kultūros paveldą kuo labiau prieinamą kuo daugiau žmonių, kuriamos įvairios veiklos ir projektai, susiję su kraštotyra.

Biblioteka sukūrė tinklalapį, kuriame gyventojai yra skatinami užrašyti savo atsiminimus. Tinklalapis sukurtas taip, kad jo struktūroje skirtingi atsiminimai pasirodytų homogeniškai, o puslapio funkcijos veiktų taip, kad įkvėptų lankytoją prisiminti ir susigrąžinti savo paties prisiminimus. Šie prisiminimai papildomai saugomi ir perduodami tinklalapiui „herninghistorie.dk“. Puslapio idėja – padrąsinti kuo daugiau žmonių užrašyti savo prisiminimus, kartu prisidedant prie savo šeimos ir visuomenės gerovės. Turint struktūrą ir rėmus, su kompiuteriais mažiau susipažinę žmonės, jausis drąsiau pradėti. Tikimasi, kad tokiu būdu žmonės sužinos daugiau apie savo krašto istoriją, išgirs pasakojimus žmonių, kurie kitu atveju nebūtų savo istoriją papasakoję, o tai savo ruožtu taip pat suteiks daugybei žmonių platesnį ir geresnį dabartinės visuomenės suvokimą.

Švedija – Vageridas

Vagerido apskritis, turinti 14 tūkst. gyventojų, yra įsikūrusi kaimo vietovėje. Atsižvelgiant į populiacijos dydį, galima sakyti, jog tai viena mažesnių apskričių. Didžiausias šio regiono miestas yra Vageridas, turintis 5,3 tūkst. gyventojų. Ši apskritis garsi savo pramone ir plačiai vartojamu pasakymu „Ten, kur ratai sukasi“. Apskirtyje yra 4 bibliotekos, veikiančios 76 valandas per savaitę. Vagerido viešoji biblioteka įsikūrusi vietinėje mokykloje. Viešjoje bibliotekoje taip pat yra ir prekyvietė.

Švedijos viešosioms bibliotekoms trūksta oficialios valstybinės misijos darbai su kultūros paveldu. Daugybė Švedijos bibliotekų teturi misiją perduoti informaciją ir formuoti savarankišką mąstymą. Vis dėlto, dauguma viešųjų bibliotekų turi gausybę medžiagos, knygų ir dokumentų apie kraštotyrą, tačiau yra didžiulis skirtumas tarp to, ką jos daro už kraštotyros lentynų ribų. Didžioji viešųjų bibliotekų dalis taip pat turi prieigą prie duomenų bazių apie genealogiją, protėvių, krašto ir giminės istorijos paiešką. Švedijoje dauguma bažnytinių knygų, kuriose įrašytos žmonių gimimo ir mirties datos, yra suskaitmenintos ir pasiekiamos internetu. Vis dėlto, regione trūksta bendradarbiavimo, liečiančio kultūros paveldą. Tik kelios regionų ar vietinės bibliotekos įtraukia darbo su kultūros paveldu misiją į savo planus.

Vagerido viešoji biblioteka seniau dirbo su keletu kraštotyros projektų. Vienas jų – skirtas užrašyti vietos legendas bei organizuoti renginius ir išvykas šioms istorijoms skleisti. Biblioteka taip pat bendradarbiavo su Miliziejumi, valstybiniu apskrities karo muziejumi. Vageridas turi itin gausią karo istoriją.

Kareiviškas būstas Šilingaride, Vageride

Estija – Hyjuma

Estijoje yra 901 biblioteka: 532 viešosios bibliotekos, 329 mokyklų bibliotekos ir 40 mokslo ar specializuotų bibliotekų. Estija turi 15 apskričių ir kiekviena iš jų turi vieną apskrities bei daug mažesnių bibliotekų.

Hyjuma yra antra pagal dydį Estijos sala. Hyjumoje yra aštuonios bibliotekos.

Viešoji Kerdlos biblioteka yra pagrindinė Kerdlos miesto biblioteka. Ji veikia kaip vietinė biblioteka ir kaip centrinės Hyjumos savivaldybės biblioteka. Ji turi didžiausią saugyklą savivaldybėje ir aptarnauja visus savivaldybės gyventojus ir svečius, taip pat koordinuoja visų kitų savivaldybės bibliotekų darbą.

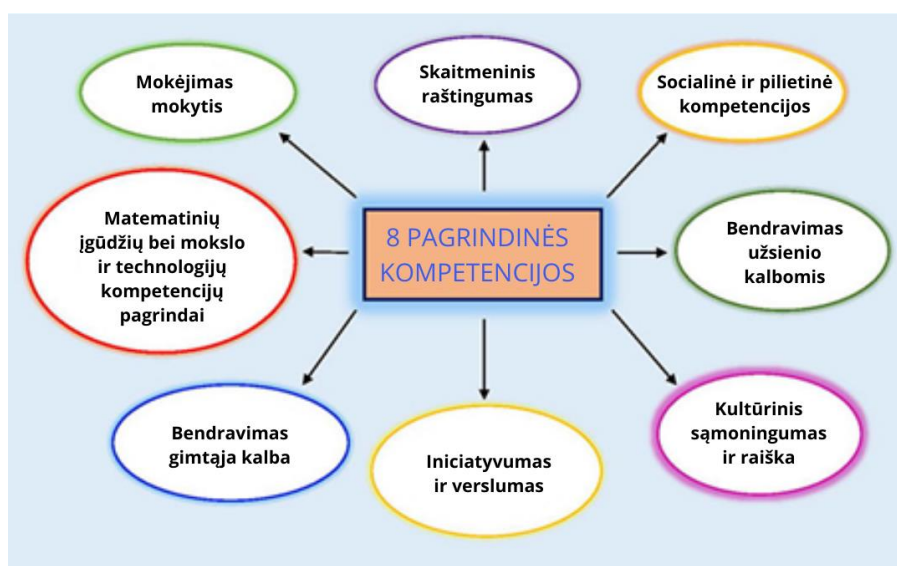
Bibliotekos vizija – tapti vietinės bendruomenės centru, kuriame lankytojai turėtų nemokamą prieigą prie įvairiausių žinių. Norint tai pasiekti, biblioteka bendradarbiauja vietiniu, regioniniu ir tarptautiniu lygmeniu. Ji organizuoja renginius, mokymus aktualiomis temomis, teikia ir skatina mokymąsi visą gyvenimą, suteikia prieigą prie interneto ir kompiuterių, moko skaitmeninio raštingumo, skatina skaitymą ir t. t.

Biblioteka turi patirties renkant ir skaitmeninant su kraštotyra ir bendruomenės kultūra susijusią medžiagą bei turi internetinę knygų ir straipsnių, susijusių su Hyjumos savivaldybe ir jos gyventojais, duomenų bazę. Biblioteka reguliariai rengia parodas, pasakojančias apie kraštotyrą, teminius vakarus ir specialius renginius, reprezentuojančius vietos gyventojus ir aplinką. Biblioteka taip pat kolekcionuoja ir saugo įvairius dokumentus apie konkrečius regionus, jų kraštotyrą, žymias vietas ir žmones.

Suaugusiųjų švietimas

Vienas iš bibliotekų misijos aspektų skirtingose šalyse – tai darbas su mokymusi visą gyvenimą ir suaugusiųjų švietimu. Kraštotyra gali tapti įrankiu mokant bendruomenes medijų, informacinio ir kompiuterinio raštingumo. Tiek ilgamečiams gyventojams, tiek naujakuriams labai svarbu mokytis apie kraštotyrą ir kultūros paveldą. Tačiau taip pat, pasinaudodamos kultūros paveldu, bibliotekos gali padėti suaugusiems įgyti kitų kompetencijų.

ES išskyrė aštuonias pagrindines kompetencijas, turėsiančias ypatingą svarbą ateityje: 1. Mokėjimas mokytis; 2. Skaitmeninis raštingumas; 3. Socialinė ir pilietinė kompetencijos; 4. Bendravimas užsienio kalbomis; 5. Kultūrinis sąmoningumas ir raiška; 6. Inicijatyvumas ir verslumas; 7. Bendravimas gimtąja kalba; 8. Matematiniai įgūdžiai bei mokslo ir technologijų kompetencijų pagrindaiⁱⁱⁱ. Bibliotekos privalo ugdyti šias kompetencijas ir padėti žmonėms jų mokymosi visą gyvenimą procese.

Originalo šaltinis: eursc.eu/en/European-Schools/studies/marking-scale

Vienas iš projekto „Kultūrinis paveldas ateičiai: atrask, dalinkis, mokykis“ tikslų – stiprinti bibliotekininkus kaip suaugusiųjų edukatorius ir duoti pavyzdžių, kaip bibliotekininkai gali išnaudoti bibliotekų kraštotyros kolekciją mokant suaugusiuosius kompiuterinio ar medijų raštingumo.

Svarbu, kad bibliotekininkai suprastų, ką mokymasis visą gyvenimą reiškia, ir kaip dirbti su suaugusiais, ypač su tais, kuriems to labiausiai reikia. Pavyzdžiui, su žmonėmis, neturinčiais kompiuterinių įgūdžių, ar imigrantais, kuriems reikia išmokti

naują kalbą. Taip pat tai gali būti ir vieniši žmonės, neturintys darbo ar kitų veiklų dienos metu. Žmonės iš šių grupių yra dažni viešųjų bibliotekų lankytojai daugelyje Europos bibliotekų.

Nuotrauka: Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešoji biblioteka

Viešosios bibliotekos atviros visiems. Bet kas, ieškantis vietos laisvo laiko praleidimui, gali užsukti į biblioteką. Niekas neprivalo aiškintis, kodėl jie apsilankė bibliotekoje: tam priežasčių nereikia. Biblioteka yra saugi vieta, todėl kiekvienas yra laukiamas renginiuose ir užsiėmimuose. Būtent tai paverčia viešąją biblioteką atviriausia vieta mūsų bendruomenėje.

Kraštotyros populiarinimo veiklos

Antrojoje studijos dalyje, projekte dalyvaujančios bibliotekos pristato skirtingus savo ar kitų savo apskritys ar regiono bibliotekų išbandytus darbo su kultūros paveldu ir kraštotyra būdus. Pristatomos veiklos buvo atrinktos iš kiekvienos projekte dalyvaujančios bibliotekos. Pagrindinis tikslas buvo parodyti, kad kiekviena veikla skiriasi kaina, laiko sąnaudomis ir pobūdžiu. Kai kurios veiklos yra gana brangios ir užima daug laiko, o kitos – visiškai priešingai.

Šios studijos dalies tikslas – pasidalinti patirtimi ir įkvėpti bibliotekas ar panašias organizacijas imtis darbo su kultūros paveldu.

Lietuva

Kultūros paveldo išsaugojimas ir sklaida panaudojant inovatyvias technologijas

Elektrėnų savivaldybės viešoji biblioteka

Elektrėnų savivaldybės viešoji biblioteka ir 11 jos padalinių renka informaciją apie garsius savivaldybės gyventojus, istoriją ir įdomias vietas. 2017 m. organizuotas projektas, pavadinimu „Kultūros paveldo išsaugojimas ir sklaida panaudojant inovatyvias technologijas“. Projektą finansavo Lietuvos kultūros taryba.

Projekto metu sukurtas Elektrėnų savivaldybės kultūros paveldo edukacinis žemėlapis. Sukurtas žemėlapis buvo patalpintas internete. Projekto partneriai buvo Elektrėnų Architektūros ir kraštotvarkos skyrius bei individualių kūrybinių industrijų atstovai. Šiame skaitmeniniame žemėlapyje vaizduojama surinkta kultūrinę svarbą Elektrėnų savivaldybei turinti medžiaga. Žemėlapis talpina bendrąją informaciją apie kultūros paveldą, taip pat nuotraukas ir literatūrines nuorodas.

Remiantis žemėlapiui panaudota istorinė informacija, buvo sukurtas ir žaidimas, susidedantis iš istorinių ir kultūrinių klausimų. Papildomai su skaitmeniniu žemėlapiu buvo sukurta edukacinė programa.

PRADĖKI!

Tikslinė auditorija

Kiekvienas,
besidomintis kultūros
paveldu.

Trukmė

1 metai.

Biudžetas

3550 €

Metodas

Aktualios medžiagos
surinkimas, projekto
parengimas ir
bendradarbiavimas
su kultūros
institucijomis.

Kontekstas

Elektrėnų savivaldybės viešoji biblioteka aktyviai dalyvauja regioniniuose tyrimuose. Šio projekto metu sukurtas skaitmeninis žemėlapis yra ypač vertingas vystant kultūrinį ir istorinį turizmą Elektrėnų rajone. Jis taip pat padeda tausoti kultūros paveldą ir skleisti informaciją apie materialius ir nematerialius kultūrinius objektus.

Veiklų aprašymas

-
1. Sukurti ir patalpinti internete skaitmeninį Elektrėnų savivaldybės kultūros paveldo edukacinį žemėlapi.
 2. Sukurti į Elektrėnų rajono kultūros paveldą orientuotą edukacinę programą.
 3. Paruošti klausimus žaidimui.
 4. Viešinti projektą.
 5. Pristatyti sukurtus produktus visuomenei suorganizuojant renginį: „Kultūros paveldo išsaugojimas ir sklaida panaudojant inovatyvias technologijas“.
 6. Sukurti edukacinius užsiėmimus vaikams ir jaunimui, pasiremiant surinkta kultūrine medžiaga.
-

Rezultatai

Projektas „Kultūros paveldo išsaugojimas ir sklaida panaudojant inovatyvias technologijas“ turėjo tris pagrindinius rezultatus:

1. Interaktyvus Elektrėnų rajono kultūros paveldo žemėlapis;
2. Informacijos apie kultūros paveldą sklaida per pristatymus ir edukacinius renginius;
3. Žaidimas ir edukacinė programa vaikams bei jaunimui apie kultūros paveldą.

Šie produktai gali būti panaudoti krašto kultūros paveldo tyrimams bei edukaciniam tikslams. Taip pat šie nauji produktai gali būti panaudoti kaip galimi įrankiai, norint informuoti savivaldybės lankytojus apie jos istoriją ir kultūros paveldą.

Sužinok daugiau!

- paveldas.elektrenai.mvb.lt
- visit-elektrenai.lt
- **Žemėlapis:** paveldas.elektrenai.mvb.lt
- **Bibliotekos tinklalapis:** elektrenai.mvb.lt/lt
- **Bibliotekos „Facebook“ paskyra:** facebook.com/EleSVB/

Lietuva

„Šventupės dvaro istorijos – kraštotyros darbai ir skaida“

Ukmergės rajono savivaldybės Vlado Šlaito viešosios bibliotekos
Šventupės kaimo padalinys.

Ukmergės rajone esantis Šventupės dvaras yra įtrauktas į Ukmergės rajono turistinių objektų sąrašą ir priklauso „Šešių dvarų žiedui“. Pastaruoju metu pastebimas padidėjęs susidomėjimas dvaru – gausu atvykstančių turistų. Šventupės kultūros darbuotojai pristato dvarą lankytojams, pasakoja apie jo istoriją ir legendas. Lankytojams patinka pasakojamos istorijos, tačiau jiems trūksta kokios nors vizualinės medžiagos. Dėl šios priežasties buvo nuspręsta parengti edukacinį kalendorių pavadinimu „Šventupės dvaro istorijos“. Kalendorius susideda iš edukacinės informacijos ir Šventupės dvaro iliustracijų.

Kita projekto dalis buvo skirta paminėti seniausius vietinius Šventupės kaimo gyventojus, iš kurių 31 gimė prieškarinėje Lietuvoje ir 19 per karą. Jie yra dalis Šventupės kaimo istorijos. Buvo sukurta 50 Šventupės kaimo senolių fotoportretų, patekusių ir į kalendorių. Buvo surengta fotografijos paroda, pavadinimu „Šventupės ilgaamžiai“.

Kalendorius ir portretų paroda žymi Šventupės dvaro praeitį, pritraukia daugiau turistų į miestą ir rajoną bei suteikia jiems galimybę susipažinti su krašto kultūriniu paveldu. Projektas buvo dedikuotas Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečiui.

PRADĖKI!

Tikslinė auditorija

Valstybės gyventojai ir turistai.

Trukmė

2 metai.

Biudžetas

500 €

Metodas

Medžiagos apie kraštotyrą rinkimas, renginių organizavimas ir kultūrinės dirbtuvės.

Kontekstas

Šventupės kaimas yra Ukmergės rajono, Vidiškių seniūnijos dalis. Kaime gyvena 848 gyventojai. Gyventojai aktyviai dalyvauja kultūrinėse veiklose – Šventupėje rengiama tradicinė Joninių šventė, vasaros išlydėtuvės ir rudens derliaus festivalis. Šventupės biblioteka yra įsikūrusi Šventupės dvare, kuriame taip pat yra kultūros centras. Bibliotekos darbuotojai aktyviai bendradarbiauja su kultūros centro darbuotojais organizuojant kultūrines veiklas, pažindinant svečius su Šventupės dvaro istorija ir kultūriniu dvaro paveldu.

Veiklų aprašymas

Kalendorius „Šventupės dvaro istorijos“:

1. Pasirengimas projektui;
2. Kraštotyrinės medžiagos sisteminimas ir informacijos atrinkimas kalendoriui;
3. Kalendoriaus gamyba.

Paroda „Šventupės ilgaamžiai“:

1. Senolių aplankymas;
 2. Fotografavimas;
 3. Portretų gamyba;
 4. Parodos ruošimas;
 5. Parodos atidarymo organizavimas;
 6. Projekto rezultatų pristatymas bendruomenei.
-

Rezultatai

Senoliai džiaugėsi projektu, jo rezultatais ir dėmesiu savo kartai. Kalendorius buvo sutiktas ypač pozityviai, kadangi jis gali būti kasmet atnaujinamas tiesiog keičiant iliustracijų temą.

Veiklos buvo svarbios visai bendruomenei. Manoma, kad tokias priemones geriausia naudoti tikintis pritraukti daugiau dėmesio rajonui ir jo kultūros paveldui. Taip pat skiriamas papildomas dėmesys tam tikrai gyventojų grupei – senoliams. Toks dėmesys suartina gyventojus kitiems projektams ir veikloms.

Sužinok daugiau!

- Po renginio rajono laikraščiuose „Gimtoji Žemė“ ir „Ukmergės žinios“ pasirodė straipsnis:
ukzinios.lt/kultura/bendruomenes/20497-linksminosi-sventupes-ilgaamziai

Lietuva

„Vilnijos vartai“ – kraštotyros informacijos svetainė

Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešoji biblioteka

Svetainė „Vilnijos vartai“ buvo sukurta 2008 metais visoms Vilniaus regiono bibliotekoms. Ji skirta Vilniaus apskrities bibliotekų kraštotyros tyrimų sklaidai.

Nors internete gausu informacijos apie vietinį kultūros paveldą, ši informacija ne visuomet patikima ar turinti šaltinius. Svetainės informacija yra susisteminta, atrinkta ir turi išliekamąją vertę, ji paremta Vilniaus apskrities bibliografiniu sąrašu. „Vilnijos vartuose“ galima rasti dramatiškų istorijų, praturtintų materialiąja ir dvasiąkaja kultūra bei reprezentuojančių išskirtines krašto tradicijas. Ši informacija aktuali visuomenei ir tolimiems vartotojams, tokiems kaip užsienio lietuviai ar studentai. Tinklapis turi daugiau nei 3,5 tūkst. teksto vienetų ir apie 100 tūkst. virtualiai apsilankančių lankytojų kasmet. Duomenų bazė nuolat atnaujinama naujais tekstais ir senų tekstų pataisymais.

Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešoji biblioteka stengiasi įtraukti Vilniaus rajono gyventojus į aktyvius kraštotyros tyrinėjimus: buvo rengiami fotografijų konkursai, ekspedicijos, edukacinės programos. Taip pat, remiantis kraštotyros knygų kolekcija, buvo sukurta knyga apie Vilniaus miesto mikrorajonus bei stalo žaidimas apie Vilnių. Visa šiems produktams reikalinga medžiaga buvo paremta svetainėje esančia informacija.

PRADĖKI!

Tikslinė auditorija

Visi bendruomenės nariai.

Trukmė

2 metai.

Biudžetas

Apie 13 000 €

Metodas

Informacijos paieška ir atranka, medžiagos apdorojimas ir pasirinktos kraštotyros tyrimų medžiagos sklaida, straipsnių rašymas ir renginių organizavimas.

Kontekstas

Tinklalo „Vilnijos vartai“ kūrimas prasidėjo 2008 metais, vykdam projektą „Vilniaus apskrities kraštotyros informacijos sklaida internete“. 2016 pagal projektą „#MŪSŲKRAŠTAS: Alytaus ir Vilniaus bendruomenių tapatumo ugdymas bibliotekose“ buvo sukurta nauja svetainės versija. Įdiegtos naujos funkcijos: išplėstinė paieška, naujienų skiltis ir kalendorius. Tinklapis buvo pritaikytas žmonėms su regėjimo negalia ir mobiliems įrenginiams. Lietuvos aklųjų biblioteka reguliariai prisidėjo prie duomenų bazės turinio suteikdama regėjimo negalių turintiems žmonėms pritaikytą medžiagą. Remiantis šiuo tinklapiu buvo sukurta identiška svetainė Alytaus apskrities kraštotyros informacijos sklaidai „Dainavos kraštas“.

Visos Vilniaus apskrities viešosios bibliotekos atlieka kraštotyros tyrimus. Jos renka informaciją apie savo aptarnaujamas teritorijas ir jų gyventojus. Bibliotekos taip pat rengia ir saugo kraštotyros darbus. Vis dėlto, pagrindinis bibliografinių krašto tyrimų tikslas ne tik rinkti kraštotyrinę informaciją, bet ir ją skleisti. Internetas puikiai tarnauja šiam tikslui. Daugybė bibliotekų džiaugiasi galėdamos dalintis savo surinktais ištekliais su tinklalo vartotojais.

Svetainė „Vilnijos vartai“ suteikia galimybę vertingą istorinę bibliografinę medžiagą, laikomą bibliotekose, padaryti prieinamą visuomenei. Svarbu pastebėti, kad dalis informacijos, pateiktos tinklapyje, yra niekur nepublikuota ir pasiekama tik svetainės vartotojams.

Veiklų aprašymas

Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešoji biblioteka kurdama šią svetainę bendradarbiavo su Elektrėnų, Šalčininkų, trakų viešosiomis bibliotekomis, Vilniaus miesto centrine biblioteka ir Vilniaus rajono viešosiomis bibliotekomis. Tinklapis sudarytas iš trijų dalių: Vietovės, Personalijos, Kraštotyros darbai.

„Vietovių“ dalyje pateikiama informacija apie Vilniaus apskritį ir jai priklausančias teritorijas, kartu su literatūros apžvalgomis ir šaltiniais šia tema.

„Personalijų“ skiltyje galima perskaityti žymių žmonių biografijas. Šie žmonės yra įvairių apdovanojimų nominantai, jų pasiekimai minimi visoje Vilniaus apskrityje. Kiekvienas tekstas papildytas literatūros ir šaltinių sąrašais.

„Kraštotyros darbų“ dalyje galima rasti Vilniaus apskrities kraštotyrininkų parengtus darbų sąrašus bei pačius vertingiausias darbus (rankraštinius ar išleistus nedideliu tiražu) skaitmeniniu formatu.

Rezultatai

Svetainės „Vilnijos vartai“ lankomumas didėja kasmet. Svetainėje esanti informacija aktuali kiekvienam, besidominčiam Vilnijos kraštu. Tinklapis yra laikomas vertingos ir įdomios informacijos šaltiniu, o jo indėlis ypač svarbus organizuojant edukacines programas vaikams, jaunimui ir suaugusiems. Informacijos naudojimas edukaciniams tikslams padeda bendruomenei pasiekti mokymosi visą gyvenimą tikslus ir prisideda prie patriotinio, kultūrinio bei etninio įvairių bendruomenės grupių švietimo.

Sužinok daugiau!

- <http://www.vilnijosvartai.lt/>
- Svetainės naujienas ir kitas su Vilnijos kraštu susijusias žinias galima sekti Vilniaus apskrities kraštotyros „Facebook“ paskyroje:
<https://www.facebook.com/vilnijosvartai/?ref=bookmarks>
- https://lt.wikipedia.org/wiki/Vilniaus_apskrities_Adomo_Mickevi%C4%8Diaus_vie%C5%A1oji_biblioteka#Vilnijos_vartai
- <https://www.15min.lt/kultura/naujiena/literatura/musukrastas-alytaus-ir-vilniaus-bendruomeniu-tapatumo-ugdymas-bibliotekose-286-708881>

Slovėnija

Dalintis Europos prisiminimais mokykloje SEM@s

Kranio miesto biblioteka

SEM@s yra daugiašalis ir tarptautinis projektas. Su šiuo projektu dirba partneriai iš Ispanijos, Italijos, Norvegijos, Anglijos, Lenkijos ir Slovėnijos (Kranio miesto biblioteka). Projekto idėja – istorinę Europos atmintį reikia atkurti ir dalintis su jaunais žmonėmis, kad jie geriau pažintų Europą, kurioje gyvena.

Pagrindinis projekto tikslas – įtraukti istorinių įvykių atsiminimus į jaunų žmonių mokymo procesą. Taip pat sukurti metodologiją, įgalinsiančią mokytojus lengvai sujungti programines temas su istorine atmintimi. Papildoma projekto dalis – mokiniai grupinio darbo metu savarankiškai kuria baigiamąjį darbą.

PRADĖK!

Tikslinė grupė

Vidurinės mokyklos mokiniai.

Trukmė

2 metai.

Biudžetas

900 €

Metodas „Dalintis Europos prisiminimais“ metodologija suartina istorijos mokymą su istorinės atminties konceptu. Skirtumų tarp istorijos ir atminties tyrinėjimo ir analizavimo būdu mokiniai įgyja naują perspektyvą istorinių šaltinių atžvilgiu ir aiškinasi, kaip ir kodėl istorija svarbi šiandienai.

Kontekstas

Per istorinę atmintį mes prisimename savo praeitį. Sąvokos *istorija* ir *atmintis* turi skirtingas reikšmes. Istorija yra reikšmingų praeities įvykių užrašymas, tačiau jis nėra neutralus. Šis užrašymas visuomet bus nebaigtas ir problematiškas. Prisiminimai nuolat kuriami ir pamirštami. Jais gali būti manipuliuojama ir jie gali keistis. Yra individualūs prisiminimai ir socialūs prisiminimai. Socialinė atmintis, kai su konkrečia žmonių grupe dalinamasi bendrąja istorija, yra ypač svarbi kuriant ir palaikant individualią ir bendruomeninę tapatybę. Istorinės atminties laukas dažnai siejamas su įvairiais minėjimais, dėl kurių įvykiai, vietovės, tekstai, artefaktai ir simboliai išlieka reikšmingi tai grupei.

Kalbant apie jaunuosius dalyvius, šis projektas gali padėti:

- ugdyti tarpdalykinius mokinių įgūdžius, ypač kritinį mąstymą, analizavimo, interpretavimo įgūdžius bei komandinį darbą;
 - įtraukti mažiau motyvuotus mokinius bei patiriančius sunkumų ieškant informacijos;
 - pažinti konkrečią temą giliau ir naujesniu būdu;
 - suprasti, kad nėra vienos galutinės istorijos versijos;
 - pakviesti gyvus liudytojus į klasę;
 - įnešti į mokyklą mokymosi iš ankstesnės kartos metodus;
 - ugdyti daugiadalykinį požiūrį į istorijos mokymą;
 - išnaudoti išorės šaltinius, pavyzdžiui, muziejus ir ekskursijas.
-

Kranio miesto biblioteka prisijungė prie Kranio gimnazijos. Bendradarbiaudama su mokytojais ir mokiniais, biblioteka užsiėmė praktine projekto dalimi.

Projektas truko dvejus metus. Nuo 2011 metų sausio iki tų metų birželio buvo aptartas istorinės atminties konceptas ir jo įtraukimas į mokomuosius dalykus. Buvo paruoštas gerųjų praktikų ir patirčių sąrašas. Nuo 2011 metų birželio iki tų metų pabaigos buvo sukurta metodologija naujų istorinės atminties formų integravimui mokyklose. Vėliau, 2012 metų liepą, projektas buvo praktiškai pristatytas Kranio vidurinės mokyklos mokiniams. 2012 metų gruodį buvo vertinama ir analizuojama visa ši patirtis bei nuveikti darbai. Projektas buvo įgyvendinamas visus mokslo metus, dažniausiai ne įprastinio mokymosi metu, bet kaip dalis istorijos ar jaunųjų tyrinėtojų būrelių. Projektui buvo skirta 10 įprastos mokyklinės programos valandų ir 60 istorijos būrelio valandų.

Veiklų aprašymas

Konceptas:

1. Interviu su istorinių įvykių liudytojais ar jų palikuoniais;
2. Multimedialių technologijų panaudojimas įrašant prisiminimus kaip dalis mokymosi proceso;
3. Pagrindinių idėjų ir istorinių teorijų atpažinimas pasirinktoje temoje;
4. Naudojimasis papildomais šaltiniais siekiant nustatyti, kaip kuriama socialinė atmintis konkrečia tema;
5. Oficialios istorijos ir individualios atminties palyginimas konkrečia tema;
6. Istorijos periodo ir prisiminimų apie tą periodą aprašymas;
7. Istorinių duomenų ir prisiminimų (objektyvus ir subjektyvus žvilgsniai į tą patį periodą) sujungimas, analizavimas ir kūrybinio darbo parengimas;
8. Patirties, kūrybinio darbo, asmeninių įspūdžių bei žinių apie kitų mokyklų patirtis pasidalinimas.

Projektas paremtas penkių žingsnių metodu:

- 1 fazė:** Mokiniai tyrinėja istorijos ir atminties konceptus bei jų skirtumus;
 - 2 fazė:** Mokiniai daro interviu su gyvais istorinių įvykių liudytojais;
 - 3 fazė:** Mokiniai analizuoja savo interviu istoriniame kontekste ir tyrinėja, kaip ir kodėl konkreči tema prisimenama šiais laikais;
 - 4 fazė:** Mokiniai atlieka kūrybinį darbą, sujungiantį istorinę informaciją ir jų atrastus prisiminimus, pasitelkdami kritinį mąstymą;
 - 5 fazė:** Mokiniai dalinasi ir mokosi iš kitų mokyklų patirčių, pasitelkdami savo medžiagą, kūrybinį indelį bei asmenines patirtis atminties tema.
-

Detalus konceptas

Interviu

5 mokinių grupė atliko 15 interviu su skirtingo amžiaus žmonėmis ir apklausė 60 respondentų. Interviu vyko ne pamokų metu ir už mokyklos ribų, o apklausos buvo vykdomos mokykloje. Kai kuriuos galima pamatyti dokumentiniame filme „Industrijska zgodovina Kranja“ („Kranio pramonės istorija“), kurį sukūrė mokiniai, padedami Kranio miesto bibliotekos, Kranio gimnazijos, „OpenLab“, Krajinos muziejaus, Liublianos istorinių archyvų (Krajinos skyrius, Kranis).

Mokinių įsitraukimas

Mokiniai praplėtė savo istorijos žinias, ugdė kompiuterinio raštingumo ir medijų raštingumo įgūdžius: mokėsi naudotis informacinėmis technologijomis; kūrė filmą (rašė scenarijus, naudojo kino technologijas, montavo); dirbo su skirtingais istoriniais šaltiniais (rašytine, audiovizualine, sakytine medžiaga); dirbo komandoje, aktyviai vartojo anglų kalbą (vaizdo konferencijų su Ispanijos moksleiviais metu); mokėsi apie dabarties istoriją; sužinojo daugiau apie Kranį kaip gyvenvietę, valstybines ir socialines gyventojų struktūras.

Papildoma informacija

Mokiniai naudojo literatūros kūrinius, straipsnius, laikraščius ir tinklalapius, senais dokumentais ir fotografijomis, prieinamomis Kranio miesto muziejuje, Krajinos muziejuje ir Liublianos istoriniuose archyvuose (Krajinos skyrius, Kranis).

Kranio miesto biblioteka atvėrė savo duris ir pagelbėjo ieškant literatūros apie Kranio istoriją. Krajinos muziejus mokiniams paruošė paskaitą apie Kranio industrializaciją ir leido susipažinti su tuo laikotarpiu susijusia medžiaga. Liublianos istoriniai archyvai, Krajinos skyrius, parengė paskaitą ir pasiūlė rašytinių šaltinių bei nuotraukų. „OpenLab“ supažindino moksleivius su šiuolaikine filmų kūrimo technologija, pasiūlė pagalbą kuriant dokumentiką.

Rezultatai

Interviu yra rekomenduotinas prisiminimų rinkimo būdas. Pagrindinis projekto rezultatas – tai bendradarbiavimas ir savitarpio supratimas tarp kartų. Mokytojai ir mokiniai suteikė pozityvų grįžtamąjį ryšį po bandomosios fazės: mokytojai mano, kad tokia metodologija buvo naudinga ugdant pagrindines kompetencijas. Mokiniai į darbą žvelgė entuziastingai ir motyvuotai, džiaugėsi tokia prieiga.

Naujasis metodas, kurį dievina mano mokiniai!

Mokytoja iš Norvegijos

Įdomus šios metodologijos aspektas yra tas, jog moksleiviai mokėsi ir apie kitus istorinius įvykius, nutikusios visoje Europoje.

Man labiausiai patiko kalbinti savo šeimos narius, nes pradėjau geriau suprasti savo tėvų ir senelių gyvenimus

Mokinys iš Ispanijos

Tarp sakytinių šaltinių ar istorinės atminties bei oficialiosios istorijos nebuvo rasta kokių nors ypatingų skirtumų. Kalbinti žmonės turėjo puikius istorinių įvykių ir jų pasekmių prisiminimus.

Sužinok daugiau!

- memoriesatschool.aranzadi-zientziak.org/lang/en/memory-and-history/
- memoriesatschool.aranzadi-zientziak.org/wp-content/uploads/2011/05/leafLeatENG.pdf
- memoriesatschool.aranzadi-zientziak.org/wp-content/uploads/2013/01/informeFinalENG.pdf
- memoriesatschool.aranzadi-zientziak.org/wp-content/uploads/2011/12/Memory_identity_overview.pdf
- memoriesatschool.aranzadi-zientziak.org/wp-content/uploads/2013/01/caseStudies.pdf
- youtu.be/I1Gz-Y9DKEM
- [memoriesatschool.aranzadi-zientziak.org/download/slovenia_-_industrialization_in_kranj_1960s/databaseTemplate1%20\(SI\).pdf](http://memoriesatschool.aranzadi-zientziak.org/download/slovenia_-_industrialization_in_kranj_1960s/databaseTemplate1%20(SI).pdf)
- [zientziak.org/download/slovenia_-_industrialization_in_kranj_1960s/databaseTemplate4%20\(SI\).pdf](http://zientziak.org/download/slovenia_-_industrialization_in_kranj_1960s/databaseTemplate4%20(SI).pdf)

Slovėnija

Pagrindinės kompetencijos ir istorinė atmintis

Kranj City Library

Projektas „Pagrindinės kompetencijos ir istorinė atmintis (PK-ATM)“ (ang. KC-MEM) prasidėjo 2014 metų sausį su tikslu sukurti patrauklią edukacinę aplinką neformaliai suaugusiųjų mokymui, paremtą vietinių gyventojų prisiminimais. PK-ATM yra kultūrinių organizacijų (muziejų, bibliotekų), vietinės valdžios atstovų ir pilietinių organizacijų sukurtas tarptautinis projektas, paremtas ankstesniu projektu „Dalintis prisiminimais mokykloje“. Šio projekto mintis – rinkdami vietinių gyventojų prisiminimus besimokantys suaugusieji įgyja medijų raštingumo ir kitų kompetencijų. Projekto metu žmonės pasakojo savo prisiminimus apie savo kraštą skirtingomis formomis ir dalinosi jais su likusia bendruomene.

Tradiciškai žmonės perduoda praeities pamokas jaunesniems taip, tarsi kritinis žvilgsnis į istoriją būtų amžiaus klausimas. Atmintis suaugusiųjų mokyme apskritai naudojama dialogui tarp kartų skatinti bei senolių žinioms ir patirtims perduoti.

PK-ATM projektas siekė paskatinti suaugusius dalyvauti prisiminimų rinkimo procese bei panaudoti istorinę atmintį edukaciniams tikslams, siejant ją su krašto identitetu ir bendruomenės įsitraukimu.

PRADĖK!

Tikslinė auditorija

Vidurinės mokyklos moksleiviai.

Trukmė

2 metai.

Biudžetas

900 € - įrangos nuomai.

Metodas

„Dalintis Europos prisiminimai“ metodologija įtraukia istorinės atminties konceptą į istorijos dalyko mokymą. Tyrinėdami ir analizuodami skirtumus tarp istorijos ir atminties, mokiniai įgauna kitokį požiūrį į istorinius šaltinius ir gali patyrinti kaip ir kodėl istorija yra svarbi dabarčiai.

Kontekstas

Istorinė atmintis yra grupių ir pavienių visuomenės narių praeities atsiminimų studija: ką mes prisimename kolektyviškai ir ką renkames pamiršti? Kaip šie kolektyviniai prisiminimai veikia mūsų dabarties suvokimą ir troškimą formuoti mūsų ateitį? Istorinė atmintis yra svarbi individų, bendruomenių ir tautų tapatybės konstravimui, tarpusavio santykių suvokimui.

PK-ATM projekto rezultatai yra nukreipti į kultūros organizacijas (muziejus, bibliotekas), vietinę valdžią ir pilietinę visuomenę (kultūros, istorijos ir krašto asociacijas), kurios atlieka inovatyvią, kompetentingą suaugusiųjų edukaciją, prisiminimų atgaivinimą, identifikavimą ar rinkimą.

Edukaciniai užsiėmimai buvo rengiami remiantis iš projekto kylančiomis metodologijomis. Populiariausios priemonės buvo mokymasis darant, mokymasis diskutuojant ir objektu paremtas mokymasis. Dalyviai turėjo atpažinti ir surinkti vietinių gyventojų prisiminimus kokia nors aktualia savo bendruomenės istorijos tema. Iš surinktų prisiminimų buvo sukonstruotas savitas pasakojimas apie istorinius įvykius ar procesus, kartu sukurdamas kūrybiškus produktus, kuriais galima dalintis su likusia bendruomene: paroda, laikraštis, tinklalapis ir t. t.

Kiekvienas iš partnerių sukūrė savo edukacinio projekto versiją, turėdamas omeny dalyvių profilius, pasirinktą temą ir vietinį kontekstą. Kai kuriais atvejais partneriai bendradarbiavo su kitais vietiniais asmenimis ar organizacijomis (pedagogais, vietine valdžia ir pan.), kad apjungtų visas esamas suaugusiųjų mokymo iniciatyvas.

Veiklų aprašymas

Pirmąją projekto dalimi buvo siekiama nustatyti, koks ryšys yra tarp pamatinių PK-ATM projekto vertybių ir jo tikslinės auditorijos (besimokančių suaugusių ir edukatorių). Buvo atliktas tikslinės auditorijos poreikių ir interesų tyrimas.

Pirmiausiai buvo analizuojamas suaugusiųjų požiūris į suaugusiųjų edukacines programas, ypač kreipiant dėmesį į istorijos ir atminties temas. Apibendrinus, respondentai manė, kad istorinės žinios ir su jomis susijusios vertybės buvo naudingos ir svarbios šiuolaikiniam gyvenimui. Taip pat dauguma respondentų išreiškė susidomėjimą savo šeimos ir bendruomenės istorija.

Antrojoje tyrimo dalyje buvo atliktas 31 interviu su institucijomis, turinčiomis skirtingus edukacinius tikslus suaugusiųjų švietimo srityje (mokyklomis, krašto muziejais, viešosiomis bibliotekomis, asociacijomis kultūrinėmis ir socialinėmis edukacijomis). Jų buvo klausiama apie tai, į kokius dalyvių tipus orientuojasi, kokie yra jų darbo metodai, apie atminties temą ir problemas, su kuriomis susiduria kaip organizacija.

Galiausiai, buvo atlikta geriausių praktikų analizė. Partneriai atrinko skirtingus neformalaus suaugusiųjų švietimo projektus, nukreiptus į praeities įreikšminimą. Geriausi projektai kreipė dėmesį tiek į istorines žinias, tiek į liaudies tradicijas, kurios buvo sėkmingai apjungtos ir papildė viena kitą.

Mokymo planas susidėjo iš penkių skirtingų etapų:

-
- **1 fazė:** Temos pristatymas.
 - **2 fazė:** Prisiminimų atranka.
 - **3 fazė:** Analizė ir pasakojimo konstravimas.
 - **4 fazė:** Kūrybinis darbas.
 - **5 fazė:** Dalijimasis su bendruomene.
-

Pagrindinė siekiamybė buvo šviesti besimokančius apie istoriją, rinkti istorinę medžiagą ir daryti tyrimus, kartu tobulinant ir IT žinias. Jie rinko istorijas ir objektus, susijusius su šia tema, darydami interviu, studijuodami bibliotekoje ir lankydami keliose kultūros organizacijose, išmanančiose šią sritį. Tuomet jie viską sudėjo į laikraštį, dar labiau praplėsdami IT žinias. 2015 metų rugsėjį, bendradarbiaujant su kultūrinėmis regiono organizacijomis, Kranio miesto bibliotekoje vyko paroda ir daug susijusių renginių.

Projekto dalyviai rašė straipsnius, kuriuose dalinosi prisiminimais bei istoriniais faktais. Straipsniai buvo išspausdinti naujienlaiškio forma, o vėliau atspausdinti kaip plakatai. Prie parodos buvo stendai su tyrimo metu surinktais objektais.

Rezultatai

PK-ATM projekto rezultatai buvo nukreipti į kultūros organizacijas, vietinę valdžią ir pilietišką visuomenę (kultūros, istorijos ir krašto asociacijas) norint padėti jiems:

1. tobulinti jau esamą suaugusiųjų švietimą kokybės ir inovatyvumo prasme;
2. pasirūpinti patrauklia ir inovatyvia mokymosi aplinka besimokantiems suaugusiesiems;
3. pradėti naują edukacinę programą, paremtą atmintimi ir krašto identitetu;
4. sustiprinti ryšius su bendruomene ir prisidėti prie krašto identiteto kūrimo;
5. puoselėti partnerystes tarp vietinių kultūrinių, politinių ir civilinių organizacijų.

Gidas yra vartotojui draugiškas dokumentas, padedantis bet kokiai organizacijai, susipažinusiai ar nesusipažinusiai su atminties konceptu, pradėti prisiminimų susigrąžinimo ir jų pasitelkimo kaip mokymosi aplinkos edukuojant suaugusiuosius procesą. Buvo sukurta edukacinė struktūra, į kurią įeina mokymosi planas bei jo gairės ir rekomendacijos. Gidas orientuotas pagelbėti suaugusiųjų mokymo organizacijoms pasinaudoti istorine atmintimi kaip edukaciniu įrankiu. Jį sudaro paaiškinimai, praktiniai pasiūlymai, gerosios praktikos pavyzdžiai, kai naudojamos istorine atmintimi kaip pagalba mokant istorijos, kaip atgaivinami krašto ir bendruomenės prisiminimai ir kaip besimokantiems padedama atrasti ir išreikšti individualią bei bendrą tapatybę.

Iššūkiai:

- Dalyvių pasitraukimas: keletas partnerių patyrė kas savaitinius kursų lankančių dalyvių skaičiaus svyravimus.
 - Kartais, ypač vyresni dalyviai, nelaikė savęs „besimokančiais“.
 - Visuose bandomuosiuose kursuose edukatoriai susidūrė su „dominuojančiais“ individais – tais, kurie džiaugėsi galėdami pakalbėti.
 - Visi partneriai susidūrė su laiko planavimo problemomis kokiame nors projekto etape.
 - Kai kurie partneriai pastebėjo, jog dalyviai buvo pasiruošę rinkti prisiminimus ir mokytis „faktų“, bet ne analizuoti ir interpretuoti juos.
 - Kai kurios dalyvių grupės nebuvo linkusios kurti ilgalaikių ar pusiau ilgalaikių produktų iš savo prisiminimų arba nenorėjo dalintis savo prisiminimais su platesne bendruomene.
-

Sužinok daugiau!

- kc-mem.eu/wp-content/uploads/2013/05/KCMEM_WP2_Transnational-raport.pdf
- kc-mem.eu/wp-content/uploads/2013/05/WP3_Outline_EduPro.pdf
- kc-mem.eu/wp-content/uploads/2013/05/EN_Using-Historical-Memory_a-guide-for-organizing-an-educational-project.pdf
- kc-mem.eu/wp-content/uploads/2013/05/validationKit_EN.pdf
- kc-mem.eu/wp-content/uploads/2013/05/ManualOrgEduProj_EN.pdf
- issuu.com/mkkranj/docs/__asopis_luk

Švedija

VingRot (WingRooth)- pamatyk istoriją naujomis akimis

Vagerido viešoji biblioteka

Projekto „VingRot“ idėja buvo pateikti kraštotyrą nauja modernia forma, sukurti trumpus filmukus su 360 kamera bei įsidirbti su 360 filmukais ir virtualios realybės (VR) technologija naujais būdais. Projekto tikslas buvo sudominti daugiau žmonių kraštotyra pasitelkiant šią naują technologiją ir skleisti informaciją apie istorines krašto vietas bei renginius savivaldybėje ir už jos ribų.

„VingRot“ dalyvaujančios organizacijos buvo šios: Vagerido viešoji biblioteka, savivaldybės karo muziejus Miliziejus ir atviri jaunimo ūkiai savivaldybėje.

Nuotrauka iš Vagerido, padaryta su 360 kamera

PRADĖKI!

Tikslinė auditorija

Filmavimu besidomintys ir daugiau žinių apie kraštotyrą norintys įgyti asmenys.

Trukmė

1-6 mėnesiai.
Priklausomai nuo projekto dydžio ir ar iš anksto turima įranga bei mokama ja naudotis.

Budžetas

Technologijų kaina: 400-2000 €, priklausomai nuo išsikeltų standartų. Gali būti ir daugiau, jei reikalingas kompiuteris su redagavimo ir VR programomis. Taip pat reikalinga VR įranga.

Darbuotojų skaičius

Apytiksliai 2-5 žmonės, priklausomai nuo grupių skaičiaus, filmukų ir turimų filmavimo įgūdžių.

Kontekstas

Projekte „VingRot“ dalyvaujančios organizacijos buvo Vagerido viešoji biblioteka, savivaldybės karo muziejus Miliziejus ir atviri jaunimo ūkiai. Miliziejus yra karo istorijos muziejus Šilingaride. Miliziejuje galima sužinoti apie vietinių karių ir kariuomenės istoriją. Jaunimo verslas, be kitų dalykų, turi du laisvalaikio centrus ir orientuojasi į 7 – 18 metų amžiaus jaunus žmones.

Projekto tikslas buvo skirti daugiau dėmesio kraštotyrai filmuojant savivaldybės vietas, gamtą ir pasakojimus su 360 kamera. Buvo siekiama pritraukti jaunesnę auditoriją, besidominčią technologijomis, bei vyresnius žmones, turinčius kraštotyros žinių.

Biblioteka turi galią skleisti pasakojimus visuomenei. Jaunimo centrai prisidėjo pritraukdami jaunus žmones, norinčius sužinoti daugiau apie istorines vietas ir aplinkas. Miliziejus turi žinių apie savivaldybėje nutikusius įvykius ir nori šiomis žiniomis dalintis naujais būdais. Muziejus taip pat suteikė drabužių, tinkamų istorinių filmukų kūrimui, norint padaryti juos autentiškesnius.

360 filmai ir VR buvo pasirinkti todėl, kad ši technologija leidžia suteikti pasakojimams naują gyvenimą neįtikėtinu būdu, tinkamu moderniam pasauliui. Užsidėdamas šalną ir ausines, pasijunti lyg būtum filme ir lankytum vietas, kuriose filmas buvo kuriamas. 360 technologija taip pat įgalina naują istorijų pasakojimo būdą, nes žiūrovui tenka dalyvauti tiesiogiai kalbant į kamerą ar renkantis patirti kelis įrašytus įvykius vienu metu. Šalną dėvintis žmogus gali rinktis, kuria kryptimi nori žiūrėti.

Tikslinė šio užsiėmimo auditorija buvo jaunimas, žmonės, dirbantys su savivaldybės kraštotyra, ir „Lärvux“ (užimtumo centro, skirto suaugusiems su protine negalia (vert. pastaba)) mokiniai.

Veiklų aprašymas

Projekto partneriai pasiskirstė atsakomybes. Biblioteka buvo atsakinga už projekto planavimą ir kontaktavimą su „Lärvux“, kadangi bibliotekos turi ryšių su savivaldybės mokyklomis ir suaugusiųjų švietimo atstovais. Miliziejus turi surinkęs įvairios medžiagos, tokios kaip anekdotai ir pasakojimai iš savivaldybės karo istorijos. Laisvalaikio ūkiai palaiko ryšį su jaunimu, mokančiu filmuoti. Projekto partneriai taip pat bendradarbiavo su savivaldybės gimtojo miesto asociacijomis (skirtomis imigrantų integracijai (vert. pastaba)), norint išgirsti jų medžiagą ir pasakojimus bei sudominti jas ir praplėsti žinias apie naujas technologijas.

1. Tikslinės grupės

Projektas skirtas tikslinėms grupėms, kurios nori sužinoti daugiau apie kraštotyrą ir dalyvauti filmavimuose. Skirtingų amžiaus grupių bendradarbiavimas nebuvo problema. Filmukus kurti buvo kviečiami dešimties metų ir vyresni vaikai. Svarbu nutarti, kam filmukai bus naudojami ir išsiaiškinti teisinius dalykus, susijusius su filmavimu, ypač kalbant apie vaikus ir paauglius.

2. Technologijų įsigijimas

Technologijos neprivalo būti brangios. Jūs neprivalote turėti pačių brangiausių ir naujausių dalykų. Vis dėlto, naudinga pasitarti su kuo nors, išmanančiu šia sritį, jei nesate įsitikinę, jog turėsite galimybę gyvai išbandyti skirtingas technologijas, kad pažiūrėtumėte, kaip jos veikia. Viskas, ko reikia, tai 360 kamera ir VR šalmas. Geriausias būdas išmokti jais naudotis – juos išmėginti.

4. Raskite vietas, istorijas ir aplinką filmavimui

Rasti vietas, pasakojimus ir aplinką filmavimui gali būti sudėtinga. Susisiekite su savo krašto muziejais, bendruomenių asociacijomis ir bibliotekos lankytojais šiais klausimais. Labai tikėtina, kad jie žinos tokio pobūdžio informaciją, taip pat ir informaciją apie žymius žmones ir įvykius.

*Bibliotekos darbuotoja,
išbandanti VR*

5. Bandomasis filmukas

Lengviausias būdas išmokti naudotis nauja įranga, tai „bandymo ir klaidos“ metodas. Naudodamiesi įranga išmoksite reguliuoti kamerą, aukštį, apšvietimą, garsą ir kita. Galite patys būti šių filmukų aktoriais. Vienas iš būdų išbandyti garso ir vaizdo funkcijas tai pastatyti kamerą lauke, tipinėje savivaldybės aplinkoje.

Staff from the library and the museum, in a soldier craft

6. Įrašinėkite filmukas kartu su tiksline auditorija

Įrašinėkite trumpus 2-5 minučių filmukus, bent jau pradžioje, kadangi ilgesnius įrašyti su 360 kamera gana sunku. Siekis turėtų būti ne padaryti viską profesionaliai, bet atkreipti dėmesį į kraštotyra bei išdrįsti išmėginti naujas technologijas lengvu būdu.

7. Suredagaukite filmukus

Iškirpkite nevykusius pasakymus, pridėkite šiek tiek teksto ir trumpą įžangos melodiją, atsisiųstą iš nemokamų audiotekų.

8. Peržiūrėkite filmukus

Apsvarstykite galimybę filmukus paviešinti, atsižvelgdami į visus teisinius apribojimus. Tai galite padaryti tiesiog bibliotekoje ar muziejuje su VR įranga, internete („YouTube“), ir kitur. Kiekvienas, prisidėjęs prie filmuko, turi pasirašyti sutikimą, kad filmukai galėtų būti viešai rodomi, taip pat ir nepilnamečių tėvai ar globėjai.

Metodas

1. Pasirinkite vieną ar daugiau tikslinių auditorijų.
2. Papasakokite savo krašto istoriją bendradarbiaudami su bendruomeninėmis organizacijomis ir muziejais, esančiais savivaldybėje.
3. Kartu su savo tiksline auditorija įrašykite kraštotyros įkvėptus filmukus, naudodamiesi 360 kamera.
4. Panaudokite filmukus kaip priemonę įkvėpti ir paskatinti daugiau žmonių išbandyti šiuolaikines technologijas.
5. Viešinkite savo kraštotyrą per socialinius tinklus.

Rezultatai

Projekto metu sukurti filmukai nėra rezultatas savaime. Svarbiausi rezultatai yra bendruomenės įsitraukimas, jos susidomėjimas praeitimi; gebėjimas mokyti žmones naujų kompiuterinio ir medijų raštingumo įgūdžių; skirtingų kultūros institucijų bendradarbiavimas gali atnešti daug naudos ne tik toms institucijoms, bet ir visai bendruomenei.

Rekvizitai iš vienos filmų pamokos

Sužinok daugiau!

- Vingrot.wordpress.com
- Bibliotek.vaggeryd.se
- Miliseum.com

Danija

Mano gyvenimas

Herningo viešoji biblioteka

Herningo viešoji biblioteka norėjo sukurti tinklalapį, padėsiantį žmonėms rašyti savo memuarus ar atsirinktus prisiminimus iš savo gyvenimo. Buvo sukurta svetainė „Mano gyvenimas“. Prisiminimus galima publikuoti šiame tinklalapyje arba svetainėje www.herninghistorie.dk. Taip pat prisiminimus galima ir spausdinti, norint juos perduoti savo vaikams, anūkams, proanūkiams, ir t. t.

Kontekstas

Kasdienio gyvenimo istorija yra naujas svarbus prieigos prie istorijos būdas, papildantis oficialius akademinius tyrimus ir „žinomų“ vietinių žmonių istorijas. Daugybė vyresnių žmonių yra tarsi „privatūs galerininkai“, slepiantys įdomias krašto istorijas, kurios niekada nerastų vietos oficialioje istorijoje. Jei mes jų nerinkume, jos išnyktų amžiams.

Šio projekto tikslas buvo sukurti paprastų žmonių prisiminimų kolekciją. Tuo pat metu Herningo viešoji biblioteka stengėsi papildyti svetainės herninghistorie.dk turinį.

PRADĖKI!

Tikslinė auditorija

Svetainė skirta įvairioms amžiaus grupėms, bet didžiausias dėmesys buvo skiriamas „paprastiems žmonėms“.

Trukmė

13 mėnesių

Metodas

Svetainė kartu su asmenine komunikacija bei informacijos paskirstymas įvairiose platformose.

Biudžetas

Svetainės kūrimo ir išlaikymo išlaidos.

Reikalingas darbuotojų skaičius

1

Veiklų aprašymas

1. Įvairių pasakojimų ir prisiminimų rinkinių kaupimas ir tyrinėjimas, tuomet specifinių reikalavimų paruošimas svetainei. Be kitų dalykų, susijusių su Bendruoju duomenų apsaugos reglamentu (BDAR), nuotraukų įkėlimas ir tikslinės grupės pasirinkimas.
2. Tinklapių „Mano gyvenimas“ parengimas. Svetainės paleidimas. Buvo surengtas didžiulis renginys, kai svetainė buvo oficialiai paleista. Buvo dalinamos skrajutės, kabinami plakatai ir susidomėjusiems svečiams buvo pristatytas puslapis. Taip pat buvo reklamuojamasi archyvo „Facebook“ paskyroje ir „Facebook“ puslapyje „Herningnostalgii“ („Herningo nostalgija“).
3. Svetainės sklaida susijusiose puslapiuose („Facebook“ paskyroje), kasdienė spauda per Herningo savivaldybę ir 13 kitų archyvų.
4. „Atminties dirbtuvės“ – rašymo dirbtuvės, surengtos bendradarbiaujant su savivaldybės archyvais ir biblioteka.

Rezultatai

Tinklapis www.herninghistorie.dk/mitliv buvo paleistas ir pristatytas didžiuliam atvirų durų renginyje „Istorijos namai“, Herninge. Jame dalyvavo maždaug 700 lankytojų. Toliau ketinama viešintis „Facebook“ paskyroje ir plėstis į kitus savivaldybės archyvus, kurie taip pat užsiims sklaida. Vėliau pagrindinėje ir vietinėse savivaldybės bibliotekose planuojama rengti dirbtuves, parodas ir istorijos kavines.

Sužinokite daugiau!

- Herninghistorie.dk/mitliv
- Herninghistorie.dk

Išvados

Kiekviena biblioteka, dalyvaujanti projekte „Kultūros paveldas ateičiai: atrask, dalinkis, mokykis“ turi unikalias patirtis dirbant su kraštotyra ir perteikia jas tiek tradiciniais, tiek inovatyviais komunikacijos būdais: kurdamos virtualias parodas, 360 filmukus su virtualios realybės technologija, organizuodamos mokymosi turus, kurdamos stalo žaidimus, duomenų bazines ir tinklalapius, kuriuose kiekvienas gali dalintis savo prisiminimų fragmentais.

Visose šalyse bibliotekos stengiasi įtraukti savo lankytojus į kūrybines dirbtuves ir edukacinius užsiėmimus. Bendradarbiaujant su muziejais, archyvais ir kitomis kultūros institucijomis kuriamos mokymo ir mokymosi programos. Dalindamosi darbo su kultūriniu paveldu praktikomis ir patirtimis, projekte dalyvaujančios bibliotekos siekia reklamuoti kultūrinį paveldą ir kraštotyrą kiekvienoje iš šalių. Vienas pagrindinių visų bibliotekų tikslų – įtraukti bendruomenes, padėsinoti jas dalintis savo prisiminimais, sava istorijos versija. Vienos bibliotekos renkasi akademinę darbo prieigą, kitos stengiasi pateikti kraštotyrą ir jos tyrimus kaip smagų laiko praleidimo būdą. Vis dėlto, nėra vieno teisingo būdo, kaip užmegzti ryšį su bendruomene. Tačiau visi pristatyti projektai ir veiklos iš kiekvienos projekte dalyvaujančios šalies rodo, kad žmonės noriai dalyvauja suaugusiųjų edukacijose, mokosi naujų įgūdžių ir išbando naujas technologijas.

Įvairūs projektai yra puikus įrankis bibliotekininkams geriau pažinti vieniems kitus bei susipažinti su bibliotekomis ir kitomis kultūrinėmis organizacijomis visame pasaulyje. Būtent per skirtingus projektus bibliotekininkai yra įvedami į projektuose dalyvaujančių partnerių kultūras ir visuomenes. Visgi, pagrindinis studijos „Bibliotekos bendruomenėms“ tikslas – įkvėpti kitus bibliotekininkus ir profesionalus, dirbančius su kultūros paveldu ir kraštotyra, pabandyti ką nors naujo savo darbe, pasinaudoti skirtingais metodais, įtraukti naujas tikslines grupes. Ir galbūt nauji žmonės atras savo kelią į bibliotekas.

Nuorodos ir tolesni skaitiniai

1. Abdul Kargbo, J. (2008), "Oral traditions and libraries", *Library Review*, Vol. 57 No. 6, pp. 442-448. <https://doi.org/10.1108/00242530810886715>;
2. Androšiūnaitė, N., Sėdaitytė, E. (2017), *#OURREGION: Building the Identity of Alytus and Vilnius Communities in the Public Libraries*, <http://library.ifla.org/1699/>;
3. Edukacinis projektas, paremtas skaitmenine filmuotų kursų biblioteka, <https://www.intechopen.com/online-first/an-educational-project-based-on-a-digital-library-of-filmed-courses>;
4. Battle, M., Mobley, T., and Gilbert, H. (2016). Digital Public History in the Library: Developing the Lowcountry Digital History Initiative at the College of Charleston, *Laying the Foundation: Digital Humanities in Academic Libraries*, pp. 35-58;
5. Behler, A., Rimland, E., Gilpin, E. (2018). *Collaboration on a Grand Scale: Creating a High-Impact Educational Orientation Experience Through Campus and Library Partnerships*, <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/B9780081021712000118>;
6. Bendras darbas apie kraštotyrą ir tinklų mezgimo konceptą tarp bibliotekų, muziejų, ir archyvų Kinijoje, <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0340035206074081>;
7. Cvenik, M. B., Mesic, H., Tolusic, M., The Role and the Importance of Libraries' Local History Collections in the Development of Cultural Tourism in a Destination, https://bib.irb.hr/datoteka/1036933.Book_of_Proceedings_escPrague2019_Online.pdf#page=195 ;
8. EU reglamentai dirbant suaugusiųjų švietimo lauke, https://ec.europa.eu/education/policies/eu-policy-in-the-field-of-adult-learning_en;
9. Bendruomenės pažinimas per kraštotyrą: sakytiniai pasakojimai, vietovės ir tradicijos, <https://www.loc.gov/classroom-materials/exploring-community-through-local-history-oral-stories-landmarks-and-traditions/>;
10. Bendroji ir regionų istorija, <https://en.unesco.org/themes/generalregionalhistories>;

11. Giaccardi, E. (2012). *Heritage and Social Media: Understanding Heritage in a Participatory Culture*, https://books.google.lt/books?hl=en&r=&id=62FebXpeRtMC&oi=fnd&pg=PP2&dq=participatory+culture&ots=Xbbr uSJEnu&sig=XgYDBW60KB7AsT1o-b5eCYma48c&redir_esc=y#v=onepage&q=participatory%20culture&f=false;
12. Gairės „8 žingsniai kaip pakviesti ir įtraukti bendruomenės į kraštotyrines veiklas“, https://drive.google.com/file/d/1acrV_2s8Ek5lI0cX_y76cNLnDc4D6Soz/view_.
13. Harshman, J. (2017), "Rethinking place, boundaries, and local history in social studies teacher education", *Social Studies Research and Practice*, Vol. 12 No. 3, pp. 341-353.; https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/SSRP-08-2017-0050/full/pdf?casa_token=fJ59q2km-J8AAAAA:_a5CiK4ViyUe-wK88d2o1Kbe8yGw-we83jl7BsEt-I0AjMRJTxLYzMieO2wKLBLkbe0m2YbaW_wFU3_9qMLn7e498Rup4wW23JIN3koTtMd2Ki-EM
14. Bičių korys, <https://bendruomeniukrastotyra.lt/>;
15. Kraštotyra, <https://www.history.org.uk/secondary/categories/ks3-local-history>;
16. Local History. Culture on Your Doorstep, https://curiousminds.org.uk/wp-content/uploads/2016/10/Curious_Minds_Resource_AW.pdf;
17. Kraštotyrimai projektai, <http://emergingamerica.org/programs/windows-history/local-history-projects>;
18. Mokymasis visą gyvenimą — pagrindinės kompetencijos, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=LEGISSUM%3Ac11090>;
19. Marquis, K; Waggener, L. (2015). *Local History Reference Collections for Public Libraries.*;
20. Marcum, D. (2014). *Archives, Libraries, Museums: Coming Back Together?*, <https://www.utexaspressjournals.org/doi/10.7560/IC49105>;
21. NAGATSUKA, Takashi and ISHIKAWA, Tetsuya (2017) *A Progress on the Digital Collections of Local History at the Public Libraries and Other Memory Institutions in Japan*. <http://library.ifla.org/1702/1/S03-2017-nagatsuka-en.pdf>;
22. Open Heritage, <https://artsandculture.google.com/project/openheritage>;
23. Robinson, L. (2013). *Improving the image of local studies collections in public libraries*, <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/00049670.2006.10721810>;

24. SZYSZKA, M. (2019). 'Bottom-Up Digitalisation' of Cultural Resources – The Example of the Silesian Digital Library and Social Digitalisation Workshops. Organisational, Educational and Integration Aspects, https://depot.ceon.pl/bitstream/handle/123456789/17994/Michal_Szyszka_Bottom_Up_Digitalisation_of_Cultural_Resources_Example_of_the_Silesian_Digital_Library.pdf?sequence=1&isAllowed=y;
25. Pasaulinė kultūros paveldo konvencija, <https://whc.unesco.org/en/convention/>;
26. Tokić, K., Tokić, I., Tourism potential of libraries, <https://hrcak.srce.hr/214041>;
27. Uvarov Y.V, (2019), Developing new forms of cultural educational activities of vernadsky national library of Ukraine in the efforts to preserve natural and cultural environment, http://xn--e1aajfpcds8ay4h.com.ua/files/file/scientific_conference_62/94-1%20-%2045-47.pdf;
28. VR as Library Technology: Early Faculty and Student Feedback on Educational Use of Immersive Technology, https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-030-27986-8_12;
29. Walz, A. (2017). A Library Viewpoint: Exploring Open Educational Practices, <https://www.ubiquitypress.com/site/chapters/10.5334/bbc.l/download/600>;
30. Zurinski, S. (2013). Libraries in the Community: Changing Opportunities, <https://digitalcommons.library.umaine.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1584&context=mp>;
-